Биљана Мицковски*
Предшколска установа
„Дечја радост“, Панчево

UDC 373.2
Стручни чланак
Рад примљен 27. IV 2024.
Рад одобрен 24. VII 2024.

ПРОЈЕКАТ „У СВЕТУ СЛОВА И РЕЧИ“

САЖЕТАК: У раду је представљен део пројекта под називом „У свету слова и речи”. Пројекат је започет и реализован са групом у години пред полазак у школу. Приказане су различите активности које су пратиле дечје интересовање за слова и речи. Уз помоћ интермедијалности у књижевним садржајима, кроз драмске игре и кроз истраживање слова, деца су могла да раде и уче на начин који је њима смислен и занимљив. У пројекту је остварена сарадња са породицом, као и сарадња са локалном заједницом.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: пројекат, слова и речи, интермедијалност у књижевним садржајима, драмска игра

Васпитач сам најстарије васпитно-образовне групе. С обзиром на то да се васпитно-образовни рад реализује по новим Основама програма – Године узлета, пратимо дечја интересовања и у складу са тим, покрећемо пројекте са темом која је деци смислена и занимљива.

Приметили смо да се у групи појавило интересовање за слова, те смо одлучили да покренемо пројекат „У свету слова и речи“. На почетку смо се упознали са радом Вука Стефановића Караџића и његовом азбуком.

Затим смо читали књигу *Приче од А до Ш* Симеона Маринковића и након прве прочитане приче, деца су се интересовала за слова и тражила су да им читамо и приче на неко друго слово.

Потом смо играли игру „На слово, на слово…“ и погађали замишљени предмет на одговарајуће слово. Такође, од разних конструктора и материјала, обликовали смо слова (Слика 1–5)[1].

* biljanamickovski9@gmail.com

[1] Слике су преузете из личне документације вртића „Чуперак“, Предшколске установе „Дечја радост“ из Панчева, уз сагласност родитеља.

Слика 1–5. Деца обликују слова

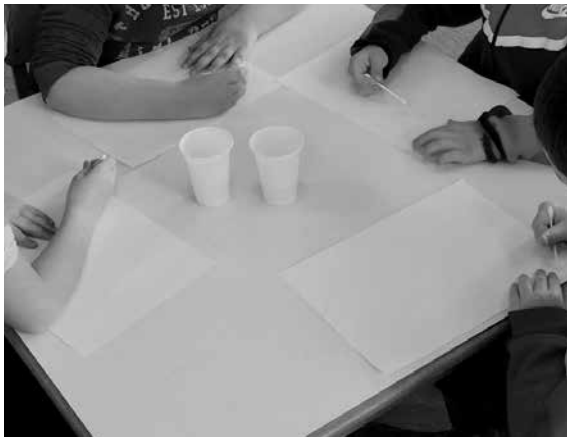
Деца су имала задатак да, заједно са родитељима код куће, украсе и оживе прво слово свог имена и да га донесу у вртић. Пошто смо слова изложили, деца су их свакодневно гледала, препознавала, именовала, упоређивала (Слика 6).

Приметили смо да деца често причају о школи и размењују искуства, јер су нека кренула на тестирања за упис у први разред. Одлучили смо да позовемо маму наше девојчице К.П. из групе, која је по професији учитељица. У плану нам је било да сазнамо и добијемо одговоре за све што нас интересује у вези са школом. Сазнали смо о правилима понашања у учионици, о правилном држању оловке, како се чувају свеске и књиге, зашто су књиге важне...

Слика 6. Прва слова имена деце

Кроз истраживачко-експерименталну активност, са децом се дружила старија сестра девојчице Н.В. Деци је приказала хемијски оглед „невидљиво мастило“. Деца су прво имала задатак да содом бикарбоном испишу невидљиво слово свог имена или име, а потом да путем пребојавања раствором са куркумом, открију своје слово / име (Слика 7 и 8).

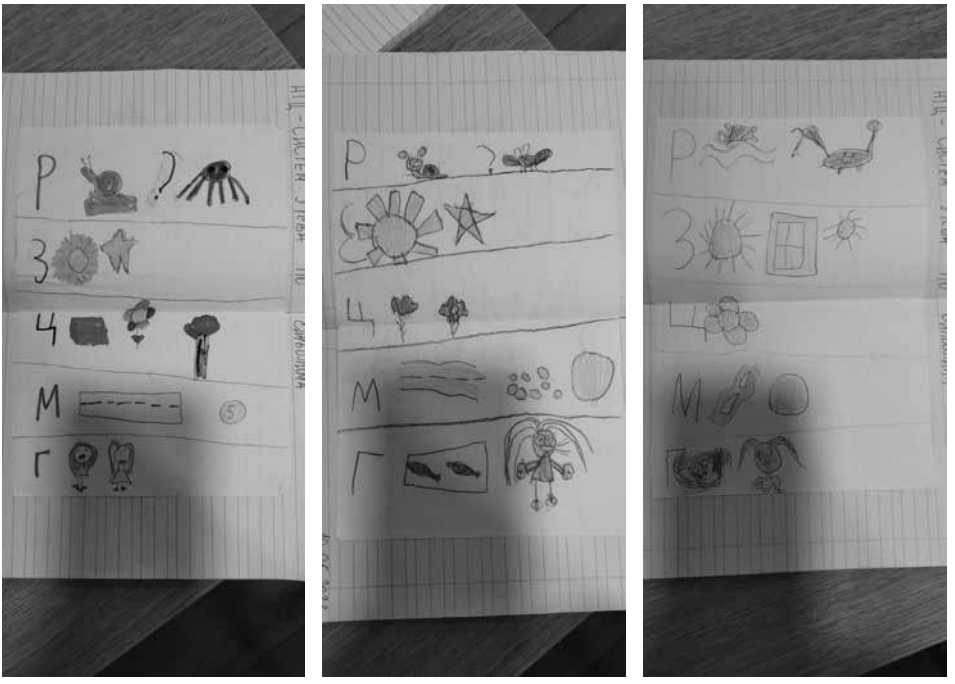

Слика 7. и 8. Деца учествују у огледу „невидљиво мастило“

Након тога, понудила се и мама нашег дечака Ф.К., која је по професији наставник српског језика, да деци на модеран начин прикаже како су се писала слова пре него што је састављена азбука. Упознала их је са првом словенском азбуком – глагољицом, путем презентације преко пројектора, у чему јој је помагао њен син мењајући слајдове. Деца су после покушала сама да напишу своје име словима глагољице, што им се јако допало.

Деца су данима исписивала разне речи и смишљала неке своје симболе. То нас је подсетило на НТЦ систем учења Ранка Рајовића, па су деца у току обраде рецитације „Читајте ако вас занима" Драгана Лукића, заједно са васпитачем, смишљала симболе за брже усвајање текста песме.

Деци се то јако допало, па су тражила да се и сама опробају у томе, тј. да свако осмисли своје симболе за исти текст, а потом да их упоређују. Прво смо цртали симболе за песму „На слово, на слово…" (Слика 9–11).

Слика 9–11. Симболи деце за песму „На слово, на слово…"

Затим смо усвајали бројалицу „Куче, мače…" из књиге *Дечје игре – некад и сад* Љубице Сикимић, кроз сликовито представљање сваког појма и серијације, ради лакшег усвајања текста бројалице.

Прво су деца цртала одговарајући појам, а ко није знао како, тражио је слике из књига. Затим је свако тражио слику свог појма из старих дечјих часописа. Потом су ту слику деца исецала и лепила поред свог нацртаног појма. На крају смо ређали појмове по реду како је у бројалици, а деца су прилазила у току дана, усвајала и утврђивала бројалицу (Слика 12–16).

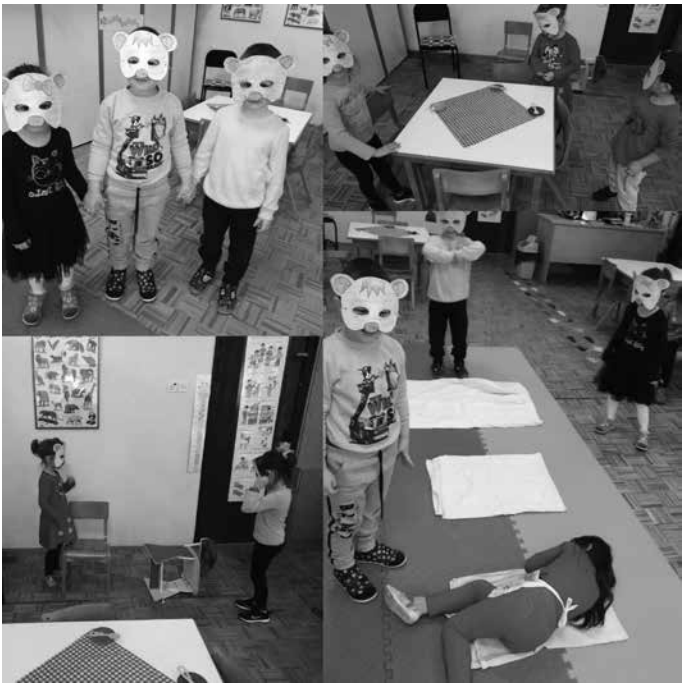
Слика 12–16. Деца израђују бројалице

Приликом презентације глагољице, деци је пажњу привукао пројектор, односно сенке које су се правиле ако неко устане или прође испред пројектора. То је био повод да направимо позориште сенки (Слика 17).

Слика 17. Позориште сенки

Убрзо нам је у вртић стигла и позоришна представа, која се одржава једном месечно. Гледали смо „Несрећну Кафину" према тексту Јована Јовановића Змаја. Наком представе, сетили смо се како смо и ми глумили кад смо били млађи, па смо на лаптопу гледали фотографије из ранијег периода (Слика 18–20).

Слика 18–20. Драматизација приче „Златокоса и три медведа"

Потом смо се костимирали и сами правили своје представе у радној соби. Неко је био у костиму, неко је имао гињол лутке, а неко лутке на штапићу. Свако дете пронашло је свој начин за глуму (Слика 21 и 22).

Слика 21. и 22. Дечје представе

Кроз глуму, створила се потреба за новим причама и бајкама, те смо одлучили да читањем књига дођемо до нове идеје. У нашој просторној целини са књигама била је велика гужва, па смо се досетили да се играмо библиотеке.

Такође, слушали смо и аудио бајке за децу, а потом смо проверавали разумевање оног што смо слушали и колико смо запамтили. Примећено је да је само четворо деце знало све детаље, док је код других пажња била слабија. Само аудитивно слушање, без слика, покрета и ангажовања, дало је мало резултата, а деца су била пасивна и незаинтересована.

Када сам деци понудила књигу *Откривамо чудесни свет* Драгане Малешевић, деца су била одушевљена, жељна истраживања, постављала су питања и коментарисала (Слика 23 и 24).

Коришћење ове књиге показало је да је деци смисленије да уче и истражују уколико се користе сва чула, на један модеран и забаван начин.

Слика 23. и 24. Деца истражују из књигу
Откривамо чудесни свет Драгане Малешевић

Пошто смо већ имали сусрет са позоришним представама, наш пројекат завршили смо и прославили одласком у биоскоп, како бисмо повезали књижевност и филм.

ЛИТЕРАТУРА

Крњаја, Ж., Павловић Бренеселовић, Д. (2014). *Основе програма као димензија квалитета предшколског васпитања и образовања.* https//www.researchgate.net/publication/267040432

Павловић Бренеселовић, Д. (2010). *Добробит детета у програму наспрам програма за добробит детета*. Београд: Универзитет у Београду, Филозофски факултет. https://www.academia.edu/814037/Dobrobit_deteta_u_programu_naspram_programa_ya_dobrobit

Павловски, Т. (1993). Тематско планирање васпитно-образовног рада у дечјим вртићима. *Настава и васпитање,* 41 (1–2), 94–103.

Biljana Mickovski

PROJECT "IN THE WORLD OF LETTERS AND WORDS"

ABSTRACT: The paper presents a segment of the project entitled "In the World of Letters and Words." The project was initiated and implemented with a preschool group. It includes various activities designed to align with the children's interest in letters and words. Through the intermediality of literary texts, dramatic play, and exploration of alphabet letters, the children were given opportunities to learn and create in ways they found meaningful and engaging. The project also highlights successful cooperation with parents and the local community.

KEY WORDS: project, letter and words, intermediality in literary texts, dramatic play